

Дискусії YES-2012: ЯК ДОЛАТИМУТЬ ЗАВТРАШНІ ВИКЛИКИ?

Ключові трансформації, які нині формують майбутнє глобального світу, розвиток світової економіки, питання нового світоустрою та безпеки, можливі моделі розвитку капіталізму, роль інновацій і лідерства в трансформації економіки та суспільства, а також внутрішні й зовнішні виклики, що постали перед Україною на шляху до Євросоюзу, стали темами для обговорення провідними представниками політичних, ділових і громадських кіл, котрі відвідали Ялту для участі в 9-й щорічній зустрічі «Україна і світ: долаючи завтрашні виклики разом» (13–16 вересня 2012 року), організованій «Ялтинською європейською стратегією» (YES – Yalta European Strategy) в партнерстві з Фондом Віктора Пінчука.

– В умовах зміни архітектури світової економіки історичний шанс отримують країни, які під час кризи зробили свій вибір на користь радикальних структурних реформ, – зазначив Президент України Віктор Янукович, виступаючи перед учасниками форуму 14 вересня (на знімку праворуч). – Саме вони вступили до гонки за лідерство. Саме на таких державах зосереджено пильну увагу інвесторів, які починають шукати країни для довгострокового вкладення капіталів із прицілом на перспективу. Україна має намір і реальний шанс долучитися до конкуренції за майбутнє. Адже українська відповідь глобальній кризі – прискорена модернізація. І цілі українських реформ зрозумілі: ввійти до числа країн-лідерів післякризового світу.

На думку організатора YES Віктора Пінчука (на нижньому знімку), світову фінансово-економічну кризу потрібно використовувати як «піт-стоп», щоб після неї, як після «дозаправки», змінитися й рухатися швидше.

– Україна має унікальну можливість увійти до числа лідерів світової економіки протягом найближчих десяти років. Ця можливість пов'язана з розвитком українського агросектору, – зазначив міністр економічного розвитку та торгівлі України Петро Порошенко під час дискусії «Майбутнє світової економіки». – Бо якщо раніше світом правили країни, які мають нафту й газ, то в найближчому десяти-

літті лідерство перейде до «країн зерна і води», тобто з великими продовольчими ресурсами й розвиненим агросектором. І тут Україна перебуває в унікальному становищі.

На думку Прем'єр-міністра України Миколи Азарова, сьогодні перед нашою державою постали три ключові виклики. Перший – енергетичний. Тому протягом 15 років Україна має намір забезпечити себе власними запасами газу. І водночас упроваджувати стратегії енергозбереження, які дадуть змогу вже наступного року знизити споживання цього виду палива вдвічі. Другий виклик – глобальна продовольча безпека. Незважаючи на значне потепління клімату, яке провокує посухи, Україна щорічно збирає рекордні врожаї. Так, у поточному маркетинговому році врожай зернових становитиме 47 мільйонів тонн. Реформування аграрної галузі дозволить протягом найближчих п'яти років вивести виробництво зернових на рівень у 100 мільйонів тонн на рік і зробить Україну найбільшим світовим гравцем на цьому ринку. Третім ключовим викликом глава уряду назвав екологічні проблеми.

– Продовження радикальних економічних реформ є пріоритетним завданням влади. Реформи реалізуються зі швидкістю, яка видається можливою в поточній ситуації. Ми чудово бачимо всі наші недоробки, всі наші суперечливі рішення. Але це – помилки, пов'язані з пошуком рішень у надважкій економічній си-

туації. А в такому становищі безпомилкових рішень не буває, – зауважив М. Азаров.

Визнавши наявність серйозних економічних і політичних проблем усередині Євросоюзу, експерт США доктор Кондоліза Райс, виступаючи на сесії «Майбутнє глобального світоустрою та безпеки», закликала європейців не замикатися в собі й у своїх кордонах.

– Якщо Європа заглибиться в свої проблеми за рахунок того, що відгороджуватиметься від усього світу, насамперед від Туреччини та України, це ні до чого доброго не приведе. Європа й ті, хто поділяють її цінності, програють, – заявила вона. – Демократичні перетворення потребують часу, терпіння та підтримки. Але не тільки ззовні, а й зсередини, від людей. І ці люди повинні взяти на себе відповідальність за демократичні зміни, – підкреслила доктор Райс.

На її думку, це слушно й для країн Близького Сходу, які стали на шлях демократичних перетворень, і для Східної Європи, включаючи Україну. Для «старих» демократій нині дуже важливо підтримувати демократичні тренди на території решти країн світу. Адже в XXI столітті міжнародна спільнота пережила три «глобальні шоки», які змінили ситуацію на драматичну. Першим – стали події 11 вересня 2001 року, внаслідок яких повністю трансформувалося сприйняття фізичної безпеки. Другим – фінансова криза 2008 року, що кинула

ЯЛТИНСЬКА
ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАТЕГІЯ

Юлія ЦИРФА

виклик економічній безпеці світу. І, нарешті, третім шоком для людства виявилися революції на Близькому Сході, котрі стали неабияким уроком для всіх лідерів, що сповідають авторитарний стиль керування країною, адже революція в будь-якому разі є набагато гіршим шляхом поширення демократії, аніж реформи.

– Якщо ми віримо у власні цінності, які зробили нас благополучними й вільними, ми повинні вірити й у те, що вони змінять і інші суспільства, – підсумувала К. Райс.

Проте, на думку члена нижньої палати парламенту Індії, колишнього заступника Генерального секретаря ООН Шаші Тарура, сьогодні система світоустрою, заснована на домінуванні наддержав, відходить у минуле. Повторення ситуації часів холодної війни неможливе. Китай навряд чи дістане можливість впливати на певні частини світу, як колись це робив Радянський Союз, бо з'являються сили різної потужності й характеру.

– Ми бачимо ті сили, які не ставлять під сумнів світоустрій, вони хочуть його вдосконалювати. Зокрема, Індія, котра є «членом глобальної профспілки країн, що розвиваються», підвищує свою роль у світових процесах. Ми довго приймали правила, а тепер стаємо країною, яка їх створює, – заявив він.

– Сама сучасна капіталістична система потребує перегляду пріоритетів. Допокі ключовим із них залишається максимізація прибутку, неможливо розв'язати проблему глобальної бідності, – заявив лауреат Нобелівської премії миру 2006 року, засновник *Grammen Bank*, творець мікрокредитування Мухаммад Юнус.

На його думку, бідність не є характеристикою людини, вона наві'язується ззовні, сучасною капіталістичною системою.

– Головна проблема капіталізму в тому, що він призводить до екстремального багатства надто обмеженого кола людей. Але якщо вони розпоряджаються цим багатством конструктивно, витрачаючи на добрі справи, гроші не використовуються марно, – наголосив засновник і глава *Virgin Group* сер Річард Бренсон.

– Сучасна світова динаміка робить питання глобальної співпраці дедалі актуальнішим, – переконаний экс-прем'єр-міністр Великої Британії Гордон Браун. – Америка та Європа нині вже не можуть відповідати за більшу частину виробництва у світі. Споживання переноситься в країни, що розвиваються. Багатство, яке нині зосереджене переважно на Заході, протягом наступних років поширюватиметься світом і розподілятиметься рівномірніше.

На думку ж радника Держсекретаря США Алека Росса, серйозною перешкодою на шляху до створення інноваційної моделі економіки є корупція.

– Практика останніх років свідчить, що сам інноваційний процес

не можна зупинити. Люди створюють компанії буквально за шкільною партою, але вже «на старті» потрібно знати, що 15 відсотків прибутку доведеться віддавати своєму політичному «дахові». Якщо держава прагне спровокувати в країні інноваційний бум, вона не має втручатися в діяльність підприємців-інноваторів, – зазначив А. Росс.

За словами міністра з питань ЄС та головного переговорника Республіки Туреччина Егемена Багіша, нинішні економічні проблеми Європи допоможе розв'язати розширення Євросоюзу, відмова від якого під впливом внутрішніх проблем є однією з ключових помилок європейської політики.

Водночас історик, професор Гарвардського університету Ніл Фергюсон висловив сумнів у тому, що нині розширення ЄС є найактуальнішою проблемою на тлі економічної кризи в Єврозоні та потреби створення монетарного союзу.

– Європі необхідно поліпшити якість управління та прийняття рішень, бо в рамках конфедерації, якою зараз є Євросоюз, створити ефективний монетарний союз не можна. Є величезна різниця між якістю економічних і державних інститутів у різних країнах Європи, тому розв'язання інституційних проблем виходить нині на перший план. Та якщо не буде створено монетарного союзу, весь європейський експеримент може зазнати поразки, – підкреслив він.

У цьому контексті Перший віцепрем'єр-міністр України Валерій Хорошковський наголосив, що наша держава залишається відданою своєму євроінтеграційному вибору, незважаючи на проблеми політичного характеру, які перешкоджають її руху в бік ЄС.

– Інтеграція до Євросоюзу – наш пріоритет, зафіксований на рівні закону. Тобто дискусія «Захід чи Схід» не зовсім коректна, – сказав Перший віцепрем'єр.

– Для України дуже важливо визначитися, до яких міждержавних об'єднань вона хоче інтегруватися. Інакше рано чи пізно вона може опинитися в міжнародній ізоляції, – підкреслив міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт. – На жаль, я не можу сказати, куди прямує Україна, яке має бачення, яку стратегію. Адже вона прагне налагоджувати відносини і з ЄС, і з Митним союзом, і з Шанхайською організацією співпраці. Але якщо ви йтимете в кількох напрямках, не залишитеся ніде. Для того, щоб ефективно «вписатися» до європейської моделі, Україна повинна чітко визначитися зі своїми пріоритетами – не на словах, а на ділі.

– Україна має подивитися на себе, на свої цінності, – зазначив колишній Верховний представник ЄС з питань зовнішньої політики і загальної політики безпеки, колишній Генеральний секретар НАТО Хав'єр Солана.

На його думку, Митний союз – не найкращий інтеграційний вибір для України, бо ця структура не є суто економічним альянсом. До того ж у разі вступу до Митного союзу Києву доведеться проводити переговори з Євросоюзом двічі: спочатку – від себе особисто, а потім – як від частини МС. Тому Україна має замислитися над своїми пріоритетами.

– Ми в Євросоюзі не змушуємо вас зробити якийсь вибір. Європейські двері ще відчинені для вас, – зазначив Хав'єр Солана.

Апо...

Коментуючи схвалення

Резолюції № 466 Сенату Конгресу США, прес-служба МЗС України констатувала: оскільки в нашій державі законодавчий орган США звикли вважати

«взірцем парламентаризму, втіленням високих стандартів демократії, верховенства права та дотримання демократичних процедур», цей документ важко сприймати серйозно, бо процедуру його ухвалення «з усією дипломатичною стриманістю можна назвати щонайменше сумнівною». Автори резолюції «будь-якою ціною намагалися обійти заперечення інших сенаторів» щодо документа й з цією метою поспішно вносили до нього редакційні правки, запропонувавши Сенату схвалити його «з голосу» після третьої години ночі, за декілька хвилин до закриття поточної сесії Конгресу, коли в залі були присутні менш як півдесятка дійсних членів верхньої палати американського парламенту. Текст резолюції нібито викликав логічні запитання та заперечення в декількох сенаторів, які вимагали повноцінного та виваженого її розгляду. Тож в МЗС України «вважають недоречним коментувати резолюцію, враховуючи спосіб, у який відбувся її розгляд, та декларативний, необов'язковий характер документа».

Як відомо, 22 вересня 2012 року Резолюцією № 466, попередньо схваленою Комітетом Сенату з міжнародних справ, Сенат Конгресу США закликав звільнити з в'язниці колишнього прем'єр-міністра України Юлію Тимошенко, провести парламентські вибори в Україні 28 жовтня «чесно та прозоро згідно зі стандартами ОБСЄ». У документі йшлося про занепокоєння з приводу того, що подальше ув'язнення лідерів «помаранчевої революції» може негативно вплинути на двосторонні україно-американські відносини.

Довідково: верхня палата Конгресу США налічує 100 сенаторів.